

Kalauz is volt, katonatisztként is szolgált a csongrádi Licsicsányi István

A helytörténet kubikososa

Tanyainak született, 16 évesen kubikosként kezdte a munkát, majd a MÁV-nál kalauz volt. Beleszolgált az 1950-es évek elején a politikába, hivatásos katonaként műveltséget szerzett, és amikor obsitos lett Licsicsányi István nyugállományú alezredes, hazaköltözött Csongrádra, és beásta magát – a helytörténetbe.

Licsicsányi Istvánt meghatotta, hogy a csongrádi múzeum baráti köre 80. születésnapja alkalmából felköszöntötte. A helytörténeti kutatónak az élettörténete is érdekes. Amikor 1925-ben megszületett, anyja és apja a csongrád-kiskunfélegyházi határúton, Kolláth János tanyáján dolgozott. Szabadidejükben napszámba jártak, nyáron arattak. A városszéli Keselyestelepre 1928 őszén költözött be a család. FAKSZ-kölcsönből épített szobakonyhás házban élt a háromgyerekes család, az édesapa kubikosmunkával kereste a kenyeret. István gyerekkorában szívesen faragott, ma is ez a szenvedélye. Alig 16 éves volt, amikor összedőlt a házuk: a vályog nem szereti a magas talajvizet. Segítség, támogatás 1941-ben nem volt, tehát István vályogot vert egész nyáron, és részt vett a ház újjáépítésében. Aztán, mivel kellett a pénz, kubikosmunkára ment.

– Erős gyerek voltam, hamar egész bért kaptam. Ez két évig tartott. Ezt követte a vasúti szolgálat Nagyváradon. Kocsifékezőként kezdtem, kalauz lettem – emlékezik Licsicsányi István. – A háború után hazasodort Csongrádra, feles bérlelőként dolgoztam egy tanyán. 1949-ben feleségül vettem a bokrosi Fekete Piroskát, úgy terveztük: tanyát szerzünk, és a földből élünk.

De másként alakult minden, a politikai élet eltérítette, rövid ideig pártmunkás volt, aztán 1951-ben behívták katonának, Bajára került, ahol jelentkezett

Licsicsányi István szerint a kubikosmúzeumnak helyet kellene találni

Fotó: Bálint Gyula György

hivatásosnak. Folytathatta középiskolai tanulmányait, elvégezte a katonai akadémiát, és Orosházára került, műszaki alakulathoz, onnan Szentesre. 55 évesen, 1980-ban került nyugállományba. Hazaköltözött Csongrádra, de nem volt könnyű beilleszkednie a civil életbe. A népi ellenőrzéssel próbálkozott, majd a Hazafias Népfrontnál kapott társadalmi munkát. 1989 óta pártos kívüli.

Felnőttként 1976-tól kezdett foglalkozni a fafaragással, csaknem 30 éve, és kb. 500-nál tart. Elkészítette a Csongrád-Feketevár fametszetet, ami a helyi múzeum tulajdonában van. Mielőtt

hozzáfogott volna, tizenkét évig kutatta a város régmúltját, s konzultált a nálánál tapasztaltabb helytörténeti kutatókkal, a néhai Dudás Lajossal, Gát Lászlóval, Lőrincz László muzeológussal. A helyi múzeumban található több munkája, olyan borosüvegtartó, melynek négy oldalán a szőlőmunka ábrázolása látható évszankonként. Aztán sok-sok éremfaragás, ékszeres kazetta, nyolc bölcös díszítő faragással, konyha- és parasztbútorok díszítő faragásai. Keze munkáját dicsérik a működő vízimalom makettjei, a csongrádi hajóhíd makettje, a magyar műszaki katonák által Horvátországban, a Boszna folyó

főlé épített híd makettje. Írt arról, hogyan harcoltak Rákóczi hadai Csongrád körzetében, összefoglalta a híd történetét 1896-tól, a csongrád-szentesi vashíd történetét is.

– Talán nem hangzik rosszul: szeretem ezt a várost, s amikor 1882-ben a múzeum névadóját, Tari Lászlót hallgattam, amint a Feketeváról beszélt, úgy éreztem, megérintett a hely történeté iránti kíváncsiság – mondja Licsicsányi István. – Többen segítettek, befogadtak, és biztattak. Azóta „kubikolom” a múltat fedő homályt, de nem egyedül, vagyunk jó néhányan.

BÁLINT GYULA GYÖRGY

Tüzelő a Kása-erdőből Vásárhelyen

Életmentő lehet az ingyenes fa

Ebben a hónapban már lehet gyűjteni a fát. Csanki István szerint sokszor életmentő az ingyenes tüzelő

Fotó: Tésik Attila

Ingyen tüzelőhöz juthatnak a rászoruló vásárhelyiek, akik az előző évhez hasonlóan a Kása-erdőből gyűjthetnek fát. Csanki István kisebbségi tanácsnok szerint sok család számára életmentő ez a segítség. Az idén is összesen 100-150 mázsa fát vihetnek haza a rászorulók.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Sok család számára életmentő az a fa, melyet ebben a hónapban gyűjthetnek a rászorulók a vásárhelyi Kása-erdőben, mondta Csanki István kisebbségi tanácsnok, aki évek óta koordinálja az önkormányzati akciót. Erdész segítségével már kijelölték a tüzelőnek valót, ami tavalyhoz hasonlóan összesen 100-150 mázsa ingyen elvihető fát jelent. Még az összevágásukkal sem kell igazán bajlódniuk a gyűjtőknek, hiszen ezt az erdész elvégzi helyettük, így nekik már csak az elszállításról kell gondoskodni.

Tibor és Erzsébet például bicik-

livel, apránként hordja haza a tüzelőnekvalót. Három gyermeket nevelnek, s havi jövedelmük nem éri el a 60 ezer forintot. Évek óta nincs állásuk, leginkább alkalmi munkából igyekeznek kiegészíteni bevételüket. Így a családnak nem sok jut tűzifára sem, jó, ha egyszer-kétszer tudnak venni, főként azzal tüzelnek, amit találnak. Ezért aztán nagy segítség számukra az ingyenes fagyűjtés, legalább egy ideig biztosított a tüzelőjük.

Főként a 30-40 év körüliek vesznek részt az akcióban, tudtuk meg Csanki Istvántól. Többségüket már jól ismeri a kisebbségi tanácsnok, s tisztában van vele, milyen nagy segítséget jelent számukra a 4-5 mázsa fa. A tervek szerint az idén 30 család juthat így tüzelőhöz. A gyűjtéshez szükséges nyomtatványt keddenként reggel 8 órától délelőtt 11 óráig a városházán, a 13-as szobában vehetik át Csanki Istvántól. A rászorulókat értesítik, hogy mikor mehetnek a fáért.

Külföldieknek is fest a mindszei Szécsényi Ferenc

Ódon szélmalomért westerncsizma jár

Egy romos tanyát vagy éppen egy ódon szélmalom ábrázoló festmény különleges ajándéknak számít Japánban és Amerikában, így aztán oda is szívesen rendelnek festményeket a mindszei Szécsényi Ferencről. Az amatőr alkotó képeiért kapott már ajándékba kimonót és westerncsizmát is. Kedvenc témája a természet.

Japánból eredeti kimonót, Amerikából westerncsizmát, kalapot is kapott már ajándékba, kézügyessége elismeréseként a mindszei Szécsényi Ferenc. Pedig az 54 éves férfi sohasem tanult igazán festeni vagy grafikát készíteni. Viszont Berkecz István szentesi neves festő unokaöccseként már 10 évesen a nagybátyja műtermében sertepértelt, s megfogalmazása szerint „megcsapta a műterem jellegzetes szaga”. Már akkor is a tájképek készítése érdekelt a legjobban, hiszen mint megjegyezte: a természet soha nem hazudik. Rabul ejtette a tiszai táj varázslatos világa, mely állandóan változik. Ma is szívesen alkot a folyóparton, vagy legalábbis vázolja fel a témát, melyet aztán otthon fest meg. A közelmúltban alig több mint fél óra alatt elkészített grafikával toppant be a helyi könyvtárba, erdélyieknek szánta ajándékként az alkotást.

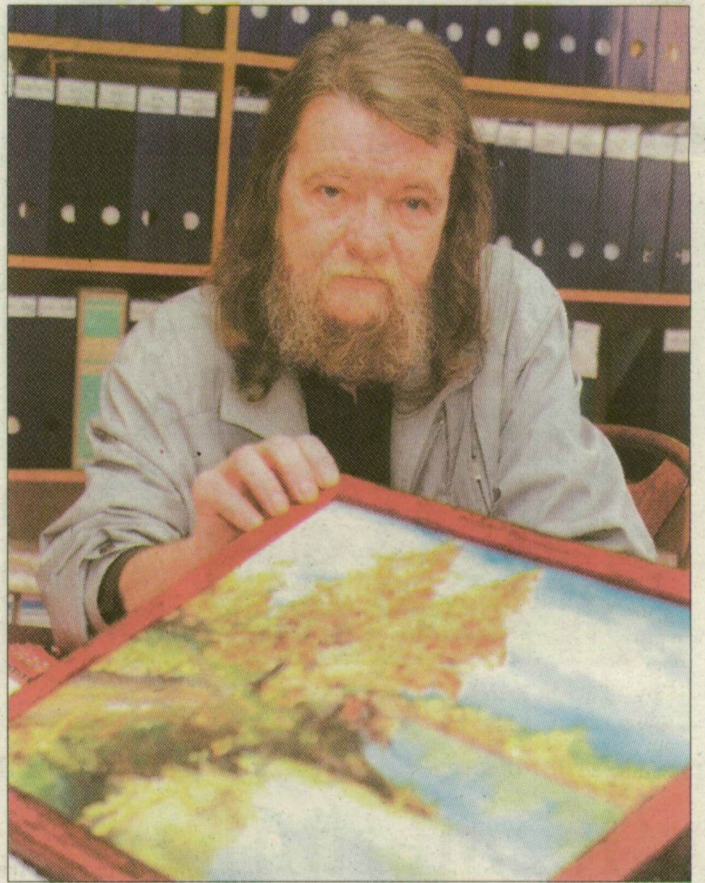
Ferenc nemcsak vászonra dolgozik, igazán különleges helyekre is készített festményeket. A régi könyvtári épület üvegfalának díszítése is a nevéhez fűződik egy 4 méterszer 3 méteres al-

kotás révén. Igaz, a kép ma már valószínűleg megsemmisült, miután az épületet is lebontották. Viszont a Tisza-parti halászcserében ma is látható hatalmas falfestménye, melyet az árvíz miatt időről-időre restaurálni kell.

Az amatőr alkotó eredeti szakmája egyébként modellfestő, s hosszú ideig dolgozott a vásárhelyi porcelángyárban, ahol étkészleteket készített. Emellett volt már diszpécser is egy mindszei cégnél. Miután onnan az 1990-es évek elején elbocsátották, úgy döntött, hogy a festmények készítéséből szeretne megélni. Idővel rájött, tehetség ide, tehetség oda, a művészettel nem igazán lehet pénzt keresni. Pedig akadtak megrendelések, ám előfordult, hogy hiába készítette el a képet, mind a mai napig nem fizettek az alkotásért. Olyan ez, mint az aratás: addig kell csinálni míg van munka.

Arra viszont büszke, hogy külföldön is ismerik a munkáját. Egy romos tanya, vagy egy ódon szélmalom látványa ugyanis igazán különlegességnek számít Japánban és Amerikában egyaránt.

T. A.

Szécsényi Ferenc amatőr festő keze nyomát a mindszei halászcseré falán is őrzi

Fotó: Tésik Attila

Csete orfűi sikere

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Szentesről elszármazott építész, Csete György munkáját, az orfűi Forrásház műemlékké nyilvánítja az illetékes hatóság. A Kosuth-díjas Csetének nem sok babér termett eddig saját hazájában, alkotói megítélése – a politikai előítéletesség miatt – eléggé mostoha. Nem mindenkinek tetszik ugyanis a magyar népi építészet elemeit felhasználó formavilága. De az erdélyi hagyományokat megújító, a magyar szerves építészet forrásának tekinthető orfűi Forrásház műemlékké nyilvánításával megtörni látszik az a bizonyos jég. Ha ezt vesszük, ezzel az elismeréssel élő klasszikus lett Csete György.

D É L M A G Y A R O R S Z Á G
PRESZTÍZS DÍJ

Várjuk elkészült pályázatát!

Információ: 62/567-857